

PÄÄKIRJOITUS

KATI TERVO-NIEMELÄ
PÄÄTOIMITTAJA

Tervetuloa *Uskonto, katsomus ja kasvat*us aikakauskirjan äärelle. Aikakauskirjan päätarkoitus on tukea ja edistää uskontojen ja katsomusten sekä kasvatuksen laaja-alaista ja monitieteellistä tutkimusta ja julkaista aihepiiriin liittyviä tieteellisiä artikkeleita ja muita kirjoituksia.

Aikakauskirjan tämän numeron artikkeleissa tarkastellaan uskontoon, katsomukseen ja kasvatukseen liittyviä kysymyksiä koulukontekstissa, akateemisessa koulutuksessa, rippikoulussa ja runoudessa. Aineistoina artikkeleissa käytetään niin opetussuunnitelmia, arkistomateriaaleja, nuorille suunnattuja kyselyitä, oppikirjoja ja runoja. Artikkelien moninaiset kontekstit ovat hyvä osoitus siitä, miten monialaisista ilmiöistä on kysymys, kun tutkitaan uskontoon, katsomukseen ja kasvatukseen liittyviä kysymyksiä.

Riku Larmalan tieteellisessä artikkelissa tarkastellaan kristinuskon yhden keskeisimmän tapahtuman, reformaation käsittelyä yläkoulun oppikirjoissa. Kysymystä tarkastellaan niin evankelis-luterilaisen, ortodoksisen kuin katolisen uskonnon oppikirjoissa. Reformaatioissa on kyse yhdestä maailmanhistorian tärkeästä murroskohdasta, jolla on kauaskantoiset seuraukset ei vain uskonnon alueella, vaan myös laajemmin esimerkiksi kulttuurin, yhteiskuntien kehityksen, arvojen ja keskinäisen ymmärryksen alueella. Silti sitä ei yläasteella käsitellä opetussuunnitelman mukaan muutoin kuin uskonnon tunneilla, ei edes historiassa. Näin ollen ei ole ollenkaan yhdentekevää, millainen kuva siitä uskonnonopetuksessa syntyy.

Toisessa tieteellisessä artikkelissa Miikka Tarpeenniemi tarkastelee evankelis-luterilaisen kirkon pastoraalikoulutuksen muutosta noin 50 vuoden aikajaksolla 1970-luvun alusta 2020-luvulle tultuaessa. Ytimessä on erityisesti kysymys siitä, miten kirkon kasvatuserittelyssä näkyvät muutokset heijastuvat pastoraalitutkimuksen tavoitteisiin. Artikkelit osoittaa, että kasvatuserittelyn muutokset ovat osin välittyneet myös pappien koulutukseen. Tässä on kuitenkin ollut myös selviä puutteita ja tulokset osoittavat myös, että opettajuuden merkitys seurakuntapapin työssä on vähentynyt, kasvattajuus ohentunut ja sekä kasvatuserittely että opetus ovat joutuneet haastetuiksi papin työssä puutteellisten valmiuksien takia. Osin taustalla on am-

mattien monialaistumisen. Artikkelit nostaakin tärkeitä haasteita pastoraalitutkimuksen kehittämiseksi.

Kolmannessa tieteellisessä artikkelissa Jouko Porkka ja Kati Tervo-Niemelä analysoivat rippikoulussa kerättyjen kyselyjen pohjalta tyttöjen ja poikien uskonnollisuuden muutosta. Artikkelit osoittaa uskonnollisuuden olevan poikkeuksellisen selkeässä liikkeessä juuri nyt: erityisesti poikien suhde kristillisyyteen on vahvistunut. Uusin artikkelissa käsiteltävä aineisto antaa viitteitä, että tyttöjen kohdalla voisi olla tapahtumassa jotain vastaavaa. Artikkelit nostaa eri näkökulmia siihen, mistä muutoksessa voisi olla kysymys ja haastaa jatkotutkimusta aihepiiristä.

Birgit Björkrothin pro gradu -tutkielmaan pohjautuvassa kirjoituksessa tarkastellaan piispa Irja Askolan runoja ja sitä, millaisia lapseen ja lapsuuteen liittyviä yhteiskunnallisia ja teologisia näkemyksiä runot ilmentävät. Björkrothin tutkielma palkittiin Uskonnon, katsomuksen ja kasvatuksen Majakka-palkinnolla vuonna 2023.

Matti Korhosen niin ikään pro gradu -tutkielmaan pohjautuvassa kirjoituksessa arvioidaan eriytettyä ja integroitua katsomusopetusta ja niiden antamia valmiuksia katsomusten väliseen dialogiin. Korhosen tutkielma sain kunniamaininnan Majakka-palkinnon yhteydessä vuonna 2023

Tämän numeron myötä toivotamme tervetulleeksi myös aikakauskirjan uuden toimitussihteerin TT Tiia Liuskin. Tiia toimii 1.4.2025 alkaen postdoc-tutkijana Itä-Suomen yliopistossa. Tiiaan voit päätoimittajan ja muun toimituskunnan ohella olla yhteydessä, mikäli haluat tarjota artikkelia aikakauskirjaan tai kysyä julkaisemiseen liittyvistä asioista (tiia.liuski@uef.fi).

Kutsumme sinua tarjoamaan tutkimusartikkelia tai tutkimukseen pohjautuvaa muuta kirjoitusta julkaistavaksi. Uskonto, katsomus ja kasvatustieteet julkaisee tutkimusartikkeleita, katsauksia ja kirja-arvosteluja, jotka liittyvät uskonnon, katsomuksen ja kasvatustieteiden tutkimukseen. Otamme lämpimästi vastaan ehdotuksia julkaistavista teksteistä. Kirjoitukset voivat liittyä kirkkojen ja uskonnollisten yhteisöjen sekä eri katsomusten kasvatusajatteluun ja toimintaan. Ne voivat tarkastella ilmiökenttää yksilöiden, kotien, koulun, uskonnollisten ja katsomuksellisten yhteisöjen ja/tai yhteiskunnan näkökulmasta. Kirjoitukset voivat käsitellä niin uskonnollisuutta kuin uskonnottomuutta. Tutkimusartikkelit julkaistaan vertaisarvioinnin perusteella. Ohjeet tekstien tarjoamiseen löydät tämän aikakauskirjan lopusta ja journal.fi/ukk.

Mieluisia ja inspiroivia lukuhetkiä aikakauskirjan äärellä.